

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2449/2021

02.12.2021. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Божидар Станисављевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1969/20 од 12.02.2021. године, у седници већа одржаној 02.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1969/20 од 12.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 20238/18 од 24.12.2019. године, исправљеном решењем истог суда П 20238/18 од 30.12.2020. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 9.820.000,00 динара. Ставом другим изреке, преко досуђеног износа нематеријалне штете од 9.820.000,00 динара до траженог износа од 16.785.000,00 динара, а за износ од још 6.965.000,00 динара тужбени захтев је одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде материјалне штете услед губитка сталног радног односа исплати износ од 901.982,00 динара. Ставом четвртим изреке, преко досуђеног износа материјалне штете од 901.982,00 динара до траженог износа од 2.000.000,00 динара, а за износ од још 1.098.018,00 динара, тужбени захтев је одбијен као неоснован. Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 155.250,00 динара. Ставом шестим изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1969/20 од 12.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена исправљена пресуда Вишег суда у Београду П 20238/18 од 24.12.2019. године у делу става првог изреке за износ од 4.000.000,00 динара, у ставу другом и у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је исправљена пресуда Вишег суда у Београду П 20238/18 од 24.12.2019. године у преосталом делу става првог

изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од још 5.820.000,00 динара. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке исправљене пресуде Вишег суда у Београду П 20238/18 од 24.12.2019. године, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 102.750,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 45.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи применом члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је оценио да је у овом спору ревизија дозвољена на основу члана 403. став 1. и 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), с обзиром да вредност предмета спора побијаног дела другостепене пресуде прелази вредносни лимит за изјављивање ревизије, услед чега није било места примени института посебне ревизије из члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Вишег суда у Панчеву Рех 8/18 од 19.04.2018. године усвојен је захтев тужиоца за судску рехабилитацију и утврђено да су ништаве пресуда Војног суда у Београду К 300/69 од 09.10.1969. године и све њене правне последице, па се тужилац сматра неосуђиваним лицем. Наведеном пресудом тужилац је осуђен на казну затвора у трајању од три године због кривичног дела одбијање пријема и употребе оружја, јер је 1969. године одбио да прими оружје на војној вежби којој се одазвао, из разлога што је припадник хришћанске верске заједнице „Јеховини сведоци“ и вера му не дозвољава да носи оружје. Тужилац је био на издржавању казне затвора у КПЗ Пожаревац – Забела у периоду од 23.02.1970. године до 01.11.1972. године, када је пуштен на условни отпуст. Укупно је био лишен слободе 982 дана. Раније није био осуђиван. Пре одласка на издржавање казне тужилац је био у сталном радном односу у Хемијској индустрији „Азотара“ Панчево, као ... радник, а радни однос му је престао због осуде на затворску казну. У време лишења слободе имао је 37 година, био је ожењен и отац двоје малолетне деце из претходног брака. Живео је у малој средини, па му је све то тешко пало јер је био одвојен од породице, а након изласка из затвора није могао да се поново запосли већ се бавио земљорадњом.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, полазећи од одредаба члана 7. тачка 1 и члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији, као и члана 200. Закона о облигационим односима, нашао да је тужбени захтев тужиоца у погледу

накнаде нематеријалне штете делимично основан, и по том основу тужиоцу досудио износ од 9.820.000,00 динара, док је за износ од 6.965.000,00 динара (разлика до траженог износа од 16.785.000,00 динара), захтев тужиоца одбио као неоснован. При томе је суд имао у виду све околности назначеног случаја, а посебно значај повређеног добра и циљ коме служи накнада која се досуђује.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда у погледу основа одговорности тужене за накнаду нематеријалне штете, налазећи да тужиоцу по овом основу припада правична новчана накнада од 4.000.000,00 динара, па је потврдио првостепену пресуду за наведени новчани износ. По становишту тог суда, према околностима случаја првостепени суд је превисоко досудио накнаду тужиоцу преко овог износа, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за износ од још 5.820.000,00 динара и потврдио првостепену пресуду у одбијајућем делу до укупно траженог износа од 16.785.000,00 динара.

По оцени Врховног касационог суда, побијана другостепена пресуда донета је правилном применом материјалног права.

Ценећи околности конкретног случаја, дужину периода у коме је тужилац био лишен слободе, врсту и тежину кривичног дела које му је стављено на терет, душевне патње које је због лишења слободе трпео, а имајући у виду породичну ситуацију тужиоца, чињеницу да је остао без посла због осуде, реакцију његовог окружења након изласка из затвора, немогућност запослења, Врховни касациони суд налази да је досуђени износ накнаде нематеријалне штете од 4.000.000,00 динара адекватан значају повређеног добра и циљу коме та накнада служи и да претставља правичну новчану сатисфакцију тужиоцу за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе.

Одредба члана 200. став 2. Закона о облигационим односима обавезује суд да приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, а и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Имајући у виду критеријуме за одређивање висине правичне накнаде, правилна је оцена другостепеног суда да је преко досуђених 4.000.000,00 динара тужбени захтев неоснован јер је превисоко постављен, па је побијана другостепена пресуда правилна и законита у делу којим је одлучено о жалбама странака изјављеним против првостепене пресуде о новчаној накнади до тражених 16.785.000,00 динара.

Неосновано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права позивањем на правноснажне судске одлуке донете у другим споровима за накнаду нематеријалне штете због неосноване осуде, с обзиром да се о висини накнаде одлучује у сваком конкретном случају на основу утврђених чињеница које су релевантне за правилну примену члана 200. ЗОО, па зато те пресуде нису од значаја за другачије одлучивање у овој правној ствари.

Одлука другостепеног суда о парничним трошковима првостепеног и другостепеног поступка донета је правилном применом чланова 153. став 1. и 2, 154, 165. став 1. и 2. ЗПП.

С обзиром на наведено, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**